

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลา

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 กรมวิชาการเกษตร

เครื่องหมาย Q” – ตัวอักษรเล็ก ๆ ที่เปลี่ยนชีวิตเกษตรกรได้

? เคยไหมครับ? ตั้งใจทำเกษตร แต่....ทำไม....

- 🌿 ปลุกผักทั้งปีแต่ขายได้ราคาถูก
- 🐞 เลี้ยงไก่ วัว ก็ยังโดนต่อรองราคา
- 🐟 เพาะกุ้ง เลี้ยงปลา กว่าจะได้ขนาดก็ใช้เวลาเป็นเดือน

สุดท้ายคนช็อกกลับไปเลือกของเจ้าอื่น...

ไม่ใช่เพราะของเขาดีกว่าเรา

แต่เพราะเขามีสิ่งหนึ่งที่เรายังไม่มี — นั่นคือ....

“เครื่องหมาย”

ที่มาของมาตรฐานสินค้าเกษตร

ทำไมต้องมี
มาตรฐานสินค้าเกษตร?

ที่มาของมาตรฐานสินค้าเกษตร

ทำไมต้องมี
มาตรฐานสินค้าเกษตร?

สินค้าหน้าตาเหมือนกัน

แหล่งที่มา..... ต่างกัน
กระบวนการผลิต..... ต่างกัน
ความปลอดภัย..... ต่างกัน

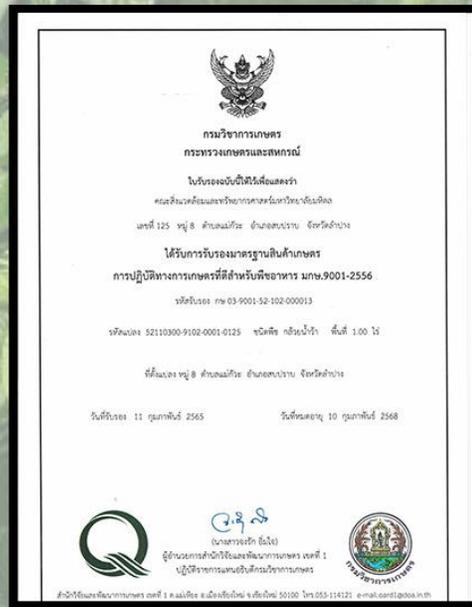
มาตรฐานถูกสร้างเพื่อ....

ใช้เป็นเกณฑ์การปฏิบัติที่ทำให้ได้ผลผลิตมีคุณภาพ
ปลอดภัย และ สร้างความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภค

GAP คือ อะไร

Good Agricultural Practice

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตพืช เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ปลอดภัยทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

Good Agricultural Practices : GAP

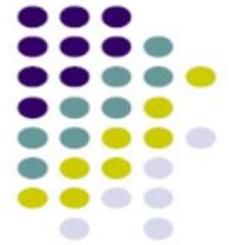

GAP คือ แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่าง การเพาะปลูก/เลี้ยงสัตว์ การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค โดยคำนึงถึง 4 ประเด็นหลัก คือ

1. ความปลอดภัยอาหาร
2. คุณภาพผลิตผล
3. สุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิภาพผู้ปฏิบัติงาน
4. สิ่งแวดล้อม

สิ่งสำคัญสำหรับผู้ผลิตที่จะเข้าสู่มาตรฐาน GAP

- มุ่งมั่นในการผลิตสินค้าคุณภาพและปลอดภัย
- ทำความเข้าใจมาตรฐานระบบการผลิต GAP
- ศึกษาความต้องการของตลาดและผู้ซื้อ
- จัดทำแผนการผลิตและควบคุมคุณภาพ
- จัดบันทึกข้อมูล/เก็บรักษาเป็นระเบียบ
- ทบทวน/ตรวจสอบตนเอง

เกษตรกร

1. อยากทำ เต็มใจทำ
2. คุณสมบัติเกษตรกร
3. ความรู้ เรื่องมาตรฐาน
4. ปฏิบัติตามมาตรฐาน
5. การสมัคร ใบสมัครครบถ้วนสมบูรณ์
6. ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ พูดความจริง ไม่โกหก

เจ้าหน้าที่

1. ความรู้ด้านมาตรฐาน
2. วิธีการตรวจประเมิน/ให้คำแนะนำ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน

ปัจจุบันใช้ มกษ. **มกษ.9001-2564**

เป็นคู่มือการตรวจ และกำหนดเป็นมาตรฐานทั่วไป

ผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบ

1. **เกษตรกร**ต้องปฏิบัติตามกระบวนการผลิตให้ครบตามระบบการจัดการคุณภาพ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช(GAPพืช) 8 รายการ
2. **ผู้ให้คำแนะนำปรึกษา(กสก.)**ให้ความรู้เกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบให้เข้าใจระบบฯ GAP
3. **หน่วยตรวจรับรอง(กวก.)** มีหน้าที่ตรวจประเมิน/รับรอง/ออกใบรับรอง

คุณสมบัติของเกษตรกร

1. เป็นผู้ที่มีสิทธิครอบครองพื้นที่การผลิตอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
2. มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
3. เป็นผู้สมัครใจขอการรับรองและยินดีจะปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด
4. ไม่เป็นผู้ถูกเพิกถอนการรับรอง จากกรมวิชาการเกษตร (กวก.)
เว้นแต่พ้นระยะเวลา 1 ปี นับจากวันที่ถูกเพิกถอน

ข้อดีของ
GAP

1. มีความรู้และผลิตพืชอย่างมีระบบ

2. ทำให้ลดต้นทุนการผลิต

3. ป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี

4. ได้ผลผลิตมีคุณภาพปลอดภัยจากการปนเปื้อนสารเคมี เชื้อโรค และ ศัตรูพืช

5. เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

6. ได้รับการรับรองระบบการผลิตและผลผลิตเป็นที่ยอมรับ

7. ผลผลิตมีคุณภาพ ผู้บริโภคมั่นใจ

8. เกษตรกรและผู้ซื้อได้บริโภคพืชผัก ผลไม้ที่ปลอดภัย มีคุณภาพดี ทำให้มีสุขภาพที่แข็งแรง

9. มีรายได้จากการขายพืชผัก ผลไม้ ที่ปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นมั่นคง

ข้อกำหนด จำนวน 8 ข้อ

ข้อกำหนด 8 ประการ เพื่อได้การรับรอง แหล่งผลิต GAP พืช

1 น้ำ
ที่ใช้ในกระบวนการผลิต
ต้องมาจากแหล่งที่ไม่มี
สภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิด
การปนเปื้อน
ต่อผลผลิต

2 พื้นที่ปลูก ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อม
ซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุ
หรือสิ่งที่เป็นอันตราย
ต่อผลผลิต

3 วัตถุประสงค์รายการการเกษตร
จัดเก็บเป็นหมวดหมู่ในสถานที่เก็บ
ที่มิดชิด และใช้ตามคำแนะนำ
ของกรมวิชาการเกษตร

4 การจัดการคุณภาพ
ในกระบวนการผลิต
ก่อนการเก็บเกี่ยว
มีแผนควบคุมการผลิต เพื่อให้ได้
ผลผลิตคุณภาพ โดยใช้หลัก
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ
หลังการเก็บเกี่ยว
เก็บเกี่ยวผลผลิตที่มีอายุเหมาะสม
ผลผลิตมีคุณภาพ
ตามความต้องการของตลาด
และข้อตกลง
ของประเทศคู่ค้า

6 การพักผลผลิต
การขนย้ายในแปลงปลูก
และการเก็บรักษาผลผลิต
มีการจัดการด้านสุขลักษณะ
เพื่อป้องกันการปนเปื้อน
ที่มีผลต่อความปลอดภัย
ของผู้บริโภค

7 สุขลักษณะส่วนบุคคล
ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้
ความเข้าใจในสุขลักษณะ
ส่วนบุคคล
เพื่อสามารถปฏิบัติงาน
ได้อย่างถูกต้องสุขลักษณะ

8 การบันทึกข้อมูลและ
การตามสอบ
มีบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงาน
การใช้สารเคมี ข้อมูลผู้รับซื้อ
และปริมาณผลผลิต
เพื่อประโยชน์ต่อการตามสอบ

รายการที่ 1 แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำต้องสะอาด ไม่มีการปนเปื้อนของวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย

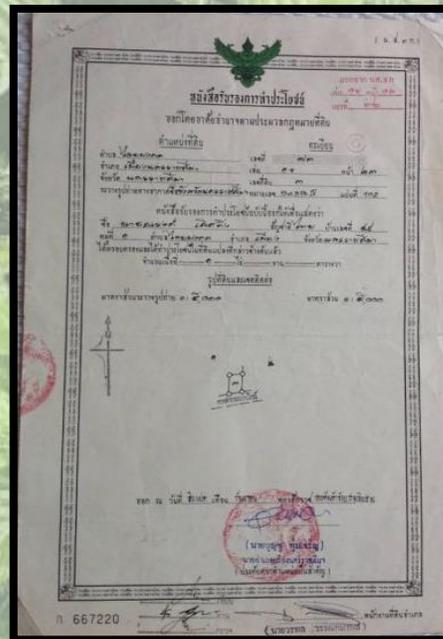
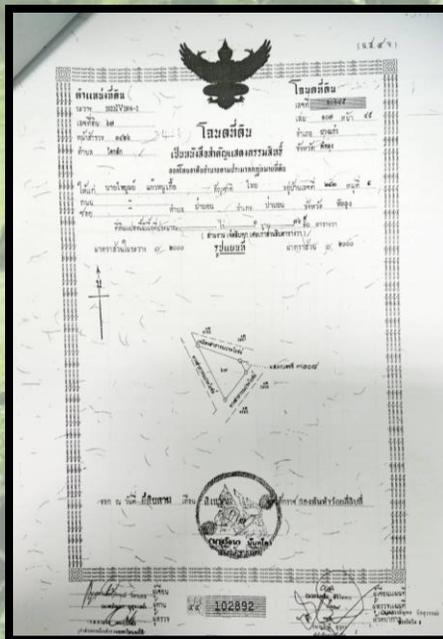
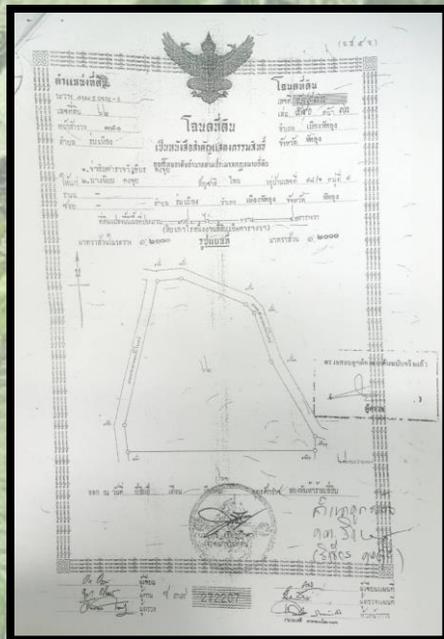
ช่วงเพาะปลูก ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนสิ่งอันตราย(จุลินทรีย์ก่อโรค สารเคมีโลหะหนัก)
ช่วงเก็บเกี่ยว: น้ำล้างผลผลิตต้องสะอาดเทียบเท่ามาตรฐานน้ำดื่ม

รายการที่ 2 พื้นที่ปลูก

พื้นที่ปลูกต้องไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี เชื้อโรค(จุลินทรีย์) โลหะหนัก

- ถ้า รมดิน/อบดิน ต้องบันทึกรายละเอียด
- พื้นที่ปลูกเป็นไปตามกฎหมายกำหนด
- ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม/ไม่ทำให้ดินเสื่อมโทรม
- วางผังแปลง และมีข้อมูลประจำแปลง

รายการที่ 3 การใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร

- ใช้ตามคำแนะนำ
- ต้องมีความรู้
- เก็บรักษาถูกวิธี
- มีคู่มือ และบันทึกการใช้

แถบสี บอกอะไร?

สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
เป็นอันตราย ดังนั้นผู้ผลิต
จึงต้องระบุ หรือแสดง
แถบเครื่องหมายไว้ เพื่อให้
เกษตรกร มีความระมัดระวัง
ในการใช้สารเคมีได้อย่างถูก
ต้อง และปลอดภัย

ความหมายของแถบสี บนฉลากของ
สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ควรรู้

	ชั้น 1 อี ซีแวน วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มี พิษร้ายแรงมาก
	ชั้น 1 บี ซีแวน วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มี พิษร้ายแรง
	ชั้น 2 ซีเหลือง วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มี พิษปานกลาง
	ชั้น 3 ซีน้ำเงิน วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มี พิษน้อย

แหล่งที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

การใช้วัตถุอันตรายที่เหมาะสม

- เลือกใช้วัตถุอันตรายที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตรเท่านั้น
- เลือกซื้อจากร้านค้าที่ได้รับอนุญาตจากกรมวิชาการเกษตรเท่านั้น
- เลือกให้เหมาะสมกับชนิดศัตรูพืช
- ใช้ให้ถูกที่ ถูกเวลา
- อ่านฉลากและปฏิบัติตาม
- งดฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชก่อนเก็บเกี่ยว อย่างน้อย 7-14 วัน

ผลผลิตปลอดภัย

รายการที่ 4 การจัดการคุณภาพก่อนเก็บเกี่ยว

- มีการวางแผนการผลิต แผนการควบคุมคุณภาพ
- มีบันทึก แผน, ปัจจัยการผลิต, กระบวนการเพาะปลูก, ศัตรูพืช, ปัญหา อุปสรรค การแก้ไข, ผลผลิต และการขาย
- เพาะปลูกตามแผน
- กระบวนการเพาะปลูกไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีการจัดการของเสียที่เหมาะสม

รายการที่ 5 เก็บเกี่ยว และปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

- เก็บตามอายุที่เหมาะสม ตามความต้องการของตลาด
- การเก็บและหลังเก็บเกี่ยว ปฏิบัติอย่างถูกต้องลักษณะ ป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลผลิต
- อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ ต้องสะอาด ไม่ปะปนกับปุ๋ย/สารเคมี
- คัดแยกผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพออก มีการป้องกันการบอบช้ำ
- สถานที่เก็บเกี่ยว และคัดแยก ต้องไม่มีสัตว์เลื้อย
- สถานที่เก็บวัสดุ อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ ไม่รวมกับปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมี

รายการที่ 6 การพักผลผลิต ขนย้าย และเก็บรักษา

- จัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่ และวิธีการขนย้าย พักผลผลิต หรือเก็บรักษา
- วัสดุรองพักผลผลิต ต้องสะอาด
- แยกภาชนะบรรจุขนย้าย/สารเคมี/ปุ๋ย
- จัดวางผลผลิตอย่าให้บอบช้ำ เสียหาย หรือแสงแดด

2010/12/22

รายการที่ 7 บุคลากร

- ผู้ปฏิบัติงาน มีความรู้เข้าใจ/อบรม ด้านสุขอนามัยส่วนบุคคล
- ผู้สัมผัสผลิตภัณฑ์โดยตรง ต้องดูแลสุขลักษณะฯ
- จัดสวัสดิการ และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานให้ผู้ปฏิบัติฯเพียงพอ เช่น ห้องน้ำ ที่ล้างมือและอุปกรณ์อยู่ใกล้แหล่งผลิต

บันทึกการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

แปลงที่ 1: 15/3/65

วันที่	กิจกรรม	รายละเอียด	พื้นที่	ชนิดพันธุ์	หมายเหตุ
29 ก.ค. 64	ปลูกต้นกล้วย	ปลูกต้นกล้วย 100 ต้น	100 ไร่	กล้วยน้ำว้า	
15 ส.ค. 64	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
4 ก.ย. 64	ปลูกต้นกล้วย	ปลูกต้นกล้วย 100 ต้น	100 ไร่	กล้วยน้ำว้า	
30 ก.ต. 64	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
10 ต.ค. 64	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
15 ธ.ค. 64	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
12 ก.ม. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
18 ก.ค. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
17 ก.ย. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
15 ต.ค. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
20 ก.ค. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
15 ก.ค. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
11 ส.ค. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
30 ส.ค. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
4 ก.ย. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		

บันทึกการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

แปลงที่ 2: 15/3/65

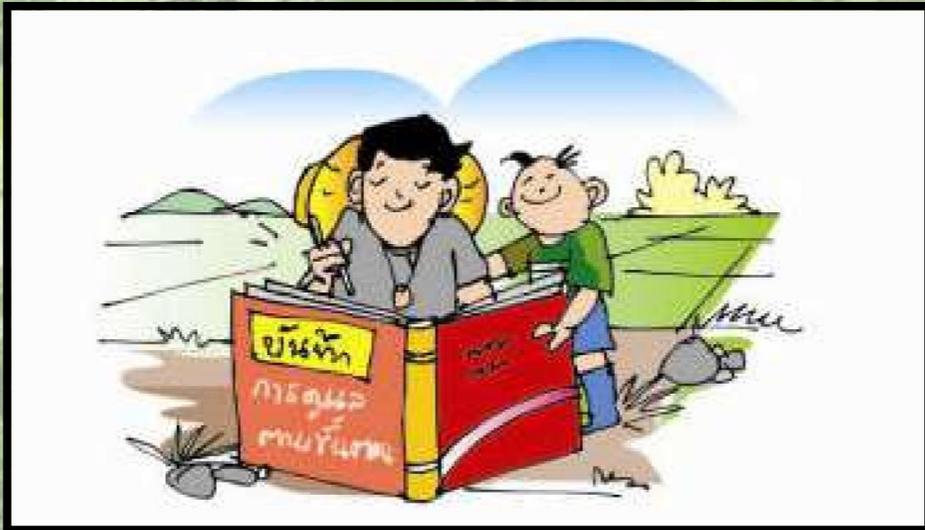
วันที่	กิจกรรม	รายละเอียด	พื้นที่	ชนิดพันธุ์	หมายเหตุ
1 ก.ค. 65	ปลูกต้นกล้วย	ปลูกต้นกล้วย 100 ต้น	100 ไร่	กล้วยน้ำว้า	
5 ก.ค. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
12 ก.ค. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
13 ก.ค. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		
18 ก.ค. 65	ตัดหญ้า	ตัดหญ้าในแปลง	100 ไร่		

วันที่	กิจกรรม	ต้นทุน
21/10/25	ฉีดพ่นสาร	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร 0-25-30	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
21/10/25	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร 0-25-30	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร 19-19-17	200 cc / 200 L

วันที่	กิจกรรม	ต้นทุน
27/10/25	ฉีดพ่นสาร	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
27/10/25	ฉีดพ่นสาร	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L
	ฉีดพ่นสาร (พ่น)	200 cc / 200 L

สิ่งที่ต้องบันทึก

1. แหล่งที่มาของพันธุ์ ปุ๋ย สารเคมี
2. ชนิด อัตรา ปริมาณที่ใช้ และวันเดือนปี ที่ ใส่ปุ๋ย สารเคมี ฮอร์โมน ชนิดโรคและแมลงศัตรูพืชที่พบในแปลง ใครใช้
3. วันเก็บเกี่ยว น้ำหนักผลผลิตที่ดีและเสียหาย
4. ระบุรุ่นผลิต หรือติดรหัส หรือเครื่องหมายแสดงแหล่งผลิต
5. รายชื่อแหล่งรับซื้อผลผลิต (ที่ใด ใครรับซื้อ)
6. อื่นๆ เช่น วันให้น้ำ กำจัดวัชพืช การปฏิบัติในแปลงปลูก

กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ใบรับรองฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวจตุพร ศรีวง

ที่อยู่ เลขที่ 105/132 หมู่บ้าน - หมู่ 1 ซอย - ถนน - ตำบล ป่อตุ๋น อำเภอ เกษสมุย จังหวัด สุราษฎร์ธานี

ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร มกษ.9001-2556

รหัสรับรอง กษ 03-9001-93-137-000002

รหัสแปลง 93010800-9137-0001-0214 ชนิดพืช สลัด พื้นที่ 1 ไร่

ที่ตั้งแปลง เลขที่ - หมู่บ้าน ศาลาไม้ไผ่ หมู่ 10 ซอย - ถนน - ตำบล ท่าแค อำเภอ เมืองพัทลุง จังหวัด พัทลุง

วันที่รับรอง 18 พฤศจิกายน 2564

วันที่หมดอายุ 17 พฤศจิกายน 2567

ลงนาม

(นายจิระ สุวรรณประเสริฐ)

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8

ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ใบรับรองฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสิริดา เปรียญาม

ที่อยู่ เลขที่ 58/17 หมู่บ้าน - หมู่ - ซอย - ถนน - ตำบล คูหาสวรรค์ อำเภอ เมืองพัทลุง จังหวัด พัทลุง

ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร มกษ.9001-2556

รหัสรับรอง กษ 03-9001-93-102-000056

รหัสแปลง 93090300-9102-0006-0633 ชนิดพืช กล้วยหอมทอง พื้นที่ 7 ไร่

ที่ตั้งแปลง เลขที่ - หมู่บ้าน - หมู่ 2 ซอย - ถนน - ตำบล โคกสัก อำเภอ บางแก้ว จังหวัด พัทลุง

วันที่รับรอง 24 พฤษภาคม 2564

วันที่หมดอายุ 23 พฤษภาคม 2567

ลงนาม

(นายจิระ สุวรรณประเสริฐ)

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8

ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมวิชาการเกษตร

เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

เครื่องหมาย Q แบบเก่า
เลิกใช้แล้ว

เครื่องหมาย Q แบบใหม่
ใช้ใหม่ปัจจุบัน

แสดงเครื่องหมาย GAP พืช

ขนาดอักษร รหัสการรับรอง ความสูงไม่ต่ำกว่า 2 มม.

ใช้เครื่องหมาย
โดยไม่ผ่านการรับรองมีโทษ
ปรับ 300,000 หรือ
จำคุก 3 ปี

สวัสดีค่ะ

